

Obsah

Předmluva	5
Poděkování	9

Političtí podnikatelé a jejich strany ve srovnávací a teoretické perspektivě

Různost chápání pojmu politický podnikatel	13
Nejproslulejší prototyp: Berlusconiho strana a kontext jejího zrodu	14
Geneze, organizace a politický profil Forzy Italia	16
Strana obchodní firma ve vývojové perspektivě jiných typů stran	20
Supermarkety jsou úspěšná základna strany	23
Pobaltští byznysmeni a ukrajinští oligarchové	25
Od rozhořčeného chovatele psů k centralizovanému vůdcovství	29
Team Stronach a strana jako finanční investice	32
Geert Wilders a strany jednoho člena	33
Typologizace podnikatelských stran	36
Institucionalizace podnikatelských stran	41

Podhoubí pro vzestup politických podnikatelů v Česku

Problémy české stranické tradice	47
Zrazení snu a frustrace veřejnosti	51

Příliš soukromé Věci veřejné

Vznik a vývoj strany: „Pryč s politickými dinosaury“	61
Vládní angažmá jako motor rozkladu VV	66
Stranická organizace, věčkaři jako hit a exkluzivní členství	73
Vít Bárta a jeho Koncepční rada	77
Jak nalákat voliče? Politický program a apely	79
Shrnutí: Nedotažená institucionalizace Věcí veřejných	82

ANO: Vytvoření efektivního a loajálního politického stroje

Zrod a vývoj ANO: České Palermo potřebuje nové manažerské koště	93
Dám, kolik bude potřeba	97
Tápání zakladatelského období: Srážka podnikatele s idealisty	99
Průlom: Destrukce důvěry v politickou třídu a „ANO, bude líp!“	102
Úspěšná adaptace na vládní roli: Babiš bojovník a mučedník	106
Organizace: Lídr jako ústřední bod a systém bezpečnostních pojistek	112
Přechod od spíše neformálních k pevným mechanismům	112
Exkluzivní členové a soudržná elita	118
Mentalita bunkru	121
Jsme Babišův tým! Stabilizace profesionální komunikace	122
Mediální akvizice a jejich používání: případ Čapí hnízdo	125
Apely: Když je největší poptávka po másle, tak nepřijdete se sádlem	129
Shrnutí: Etablování ANO a jeho paradoxy	133

Úsvit: Potěmkinova vesnice přímé demokracie

Vznik a vývoj Úsvitu v atmosféře frustrace	147
Působivý životní příběh Tomia Okamury a první politický úspěch	148
Úspěšný politický nosič do sněmovních voleb	150
Parlamentní období a přibývající problémy	154
Stranický rozkol	156
Neodvolatelný, všeobecně odpovědný a prakticky nekontrolovatelný předseda	160
Formálně silné předsednictvo a bezmocný poslanecký klub	163
Extrémně uzavřená členská základna	165
Slibované a odkládané budování organizačních struktur	168
Apely: Hlas lidu proti politickým elitám	169
Volební program: přímá demokracie nadevše	171
Nepřízpůsobiví (a) imigranti: postupná konstrukce nového nepřítele	172
Shrnutí: Důvody krachu politického podniku	174

Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie

Kontext vzniku a vývoje SPD	179
Zrod nového politického projektu: tentokrát proti imigrantům a EU	180
S novou stranou podruhé do Sněmovny	184
Analýza organizační struktury SPD	188
Supersilný předseda, silné, ale podřízené předsednictvo	189

Regionální organizace: slabé vůči předsednictvu, silné vůči členům	193
Členové a čekatelé: levná pracovní síla?	194
Vylučování: nástroj udržující loajalitu členské základny	197
Komunikace SPD: „tomiocentrismus“	199
Zamyšlení nad supercentralizovanou organizací	200
Apely SPD: radikální hnutí s radikálními politickými cíli	201
Za všech okolností proti imigrantům-muslimům	203
Volání po odchodu z EU a přátelství s Ruskem	205
Kritika vlády, médií a „politických neziskovek“	208
Shrnutí: Úspěšně obnovený politický podnik – alespoň prozatím	210

Voliči stran politických podnikatelů: odcizení, protest i sen

Úvod	221
Voliči a paradox institucionalizace stran politických podnikatelů	222
Existuje typický volič nových stran?	223
Kolik toho zatím víme o voličích českých podnikatelských stran?	225
Zbývající případy: Úsvit v roce 2013 a ANO a SPD v roce 2017	229
Případ 1: Úsvit v roce 2013	231
Případ 2: SPD ve volbách 2017	235
Případ 3: ANO ve volbách 2017	238
Shrnutí: jiné voličské příběhy	242

Závěr

Vzestupy a pády stran politických podnikatelů: klíčovost odolné organizace	247
Konec polistopadové demokracie a zrod druhé republiky?	254

Literatura a prameny	258
Summary	285
Seznam tabulek	288
Jmenný rejstřík	289